

Gloymið ikki vinnuna og arbeiðsloysið!

Oddagrein

VALSTRÍÐIÐ er ikki komið í hæddina, men líkt er til, at summir flokkar royna at fjala út yvir stórar trupulleikar í føroyska samfelagnum, og einans hugsa um støðuna í ríkisfelagsskapinum.

VELJARAKANNINGIN hjá sjónvarpinum bendir eisini á, at veljarnir halda, at tann størsta uppgávan hjá komandi landsstýri er at fáa greið á trupulleikum millum heima-stýrið og stjómna. Hetta sigur okkum, at bæði veljarar og politiskir flokkar gloyma vinnu-mál, arbeiðsloysi, sosialar trupulleikar, pensións-mál, uttanlandsskuld, marknaðarmál, samferðslumál, skúlamál o.s.f.

EINGIN flokkur tekur t.d. vinnuna upp á tunguna, hóast tað kann staðfestast, at framvegis fer ein stórir partur av okkara tilfeingi óvirkaður av landinum. Hesin útflutningur kemur onkrum til góða, men tað kann ikki vera rætt at útflyta okkara náttúru tilfeingi til Bretlands ella europeiska meginlandið at virka.

HETTA tilfeingið – hesin fiskur – mugu føroyskar hendur virka. Tað eru ikki bara hesi flakafólk, sum fáa ágóðan, tí hetta arbeiðið og henda virðisøkingin kasta fleirfalt av sær til aðrar vinnur.

LÍKA lítið taka politisku flokkarnir upp á tunguna, at framvegis hava eini 8-10 prosent av fólkinum einki arbeiði, og at ungdómsarbeiðsloysið er stórt. Hetta er aftur eitt dømi um, at tað er tvingandi neyðugt við einum virknum og skilagóðum vinnupolitikki. Ikki bara í fiski-ðnaðinum, men eisini í øðrum vinnugreinum.

UTTANLANDSSKULDIN liggur sum ein tíðarstillað bumba. Talið av pensiónistum veksur í mun til tey arbeiðsføru, men pensiónin er alt ov lág til eitt sømiligt lív. Fólk, sum eru dottin úr ALS, og bara fáa forsorgarhjálp, hava ikki ein livandi tjans at klára seg. Hetta eru mál og trupulleikar, sum eingin tekur upp á tunguna. Tað sama kann sigast um tann yvirordnaða búskaparpolitikkinn.

FYRSTA fjórðingin av hesi öldini setti toganin millum sjálvstýri og samband aðrar átroðkandi samfelagsspurningar til viks. Ikki fyrr enn Javnaðarflokkurin kom upp í, komu veruligu trupulleikarnir hjá føroyska fólkinum á dagskránnar. Javnaðarflokkurin hevur áður prógvað, at hann er millum fremstu ábyrgdarflokkar Føroya. Flokkur og valevni eiga tí eisini at seta onnur mál á dagsskránnar til valið, tí við eini sjálvstýrslóg hevur Javnaðarflokkurin longu besta realpolitiska uppskotið í tjóðskapar-spurninginum, sum alt fleiri taka undir við!

Sosialurin

Vilhelm Johannesen, løgtingsmaður:

Starvsstjórn setur út í kortið

Beint fyrri høgtíðina fingur vit ein løgnan boðskap um almennan eftirlønarpolitikk. Óli Jacobsen, landsstýrismaður, boðar frá, at hann hevur sett eina nevnd at gera tilmæli um almenna eftirlønarpolitikkinn. Hetta er sera løgin mannagongd eftir at val er útskrivað

Tá val er útskrivað, verður roknað við, at landsstýrið, ið tá situr, bert verður sitandi sum ein starvsstjórn. Hetta merkir, at ongar týðandi politiskar avgerðir verða tiknar, og at ongin politisk kós verður sett út í kortið

Men nú á døgum er alt órvisi. Um dagarnar frættu vit, at Óli Jacobsen, ið situr sum bráðfengis landsstýrismaður í m.a. almanna- og arbeiðsmarknaðarmálum í eini starvsstjórn, hevur sett eina nevnd at gera tilmæli um almenna eftirlønarpolitikkinn í framtíðini.

Higartil hevur verið vanligt, at tá samgonga verður skipað aftan á eitt løgtingsval, verður eitt samgonguskjal skrivað, og har verður sett út í kortið fyrri tey komandi fjóra árin. Landsstýrið, sum verður valt av viðkomandi samgonguflokkum, arbeiðir síðani út frá samgonguskjalinum, so leingi tað hevur meiriluta aftan fyrri seg í løgtinginum.

Tað, sum Edmund Joensen og Óli Jacobsen nú fáast við, er nakað heilt nýtt. Teir seta út í kortið fyrri næsta valskeið. Teir seta út í kortið aðrenn veljarin hev-

ur fingið orðið og harvið fingið høvi at siga sína hugsan m.a. um eftirlønarpolitikkinn í framtíðini. Teir taka veljaran, og harvið tað løgting, sum veljarin skal kjósa sær á valinum 30. apríl, av ræði.

Til valið fara t.d. javnaðarflokkurin og fólkaflokkurin út til veljaran við hvør sínum eftirlønarpolitikki. Fólkaflokkurin bjóðar veljarunum einstaklingaløysnir, meðan javnaðarflokkurin bjóðar veljarunum eina samhaldsfasta (solidariska) løysn á eftirlønarspurninginum. Síðani stendur tað upp til veljaran at taka støðu.

Valúrslitið og úrslitið av samgongusamráðingunum eftir valið verða avgerandi fyrri, hvør eftirlønarpolitikkur verður ríkin tey næstu fjóra árin, og tí er tað heilt burturvið, at ein landsstýrismaður í eini starvsstjórn setur eina nevnd og gevur henni ein arbeiðssetning. Hetta eigur sjálvandi at biða til eftir valið. Hetta eigur ein komandi landsstýrismaður í almanna- og arbeiðsmarknaðarmálum at gera.

Eitt er, at Óli Jacobsen situr sum bráðfengis lands-

stýrismaður í eini fyrribils starvsstjórn, men nakað annað er, at hann alment hevur boðað frá, at hann tekur seg burtur úr politikki og tí ikki er valevni til løgtingsvalið, sum verður tann 30. apríl. Alt talar tí fyrri, at Óli Jacobsen við avgerð síni um at seta hesa nevnd, hevur blandað seg í viðurskifti, sum hann als onki hevur við at gera.

At seta eina nevnd av serfrøðingum at gera eitt ávíst arbeiði og eitt tilmæli til landsstýrið kostar sjálvandi pening. Og vandi er fyrri at

hesin peningur verður nýttur til onga nyttu. Tí vil eg hervið heita á Óla Jacobsen um at lata vera. Skattgjaldarin hevur ikki ráð til slíkt oyðsl við almennum peningi.

Við hondini á hjartað trúgvi eg neyvan, at hetta er nakað, sum Óli Jacobsen ger av sínum einingum. Eg giti helst ógvuliga rætt, um eg sigi, at ein annar Óli hevur lagt trýst á hendan Óla, fyrri at fáa hann at seta nevndina. Tað er tann Óli, sum vil hava einstaklingaløysnir fram um samhaldsfastar løysnir, og sum sær ein fyrirum í tí, at eitt tilmæli í tráð við hansara sjónarmið liggur greitt eftir valið.

Um Óli Breckmann hevur hug at seta eina nevnd at gera eitt tilmæli um, hvussu ein eftirlønarpolitikkur, sum byggir á einstaklingaløysnir skal skipast, so hevur hann fullan rætt til tess. Men tá er tað ikki landskassin og skattgjaldarin, ið skulu gjalda, men fólkaflokkurin og Óli Breckmann.

Á Summarmála 1998
Vilhelm Johannesen

Samferðslufløgur

Týðningurin av røttum samferðslufløgum eigur ikki at undirmetast.

Oyggjarvegurin gav okkum í síni tíð eitt rimligt flutningssamband til Havnar, men var ikki grundarlag fyrri stórra samvinnu.

Kollafjarðartunnlin har afturimóti var ein rættari fløga, ið skapti grundarlag fyrri tí samvinnu vit nú siggja eina byrjan til.

Gamla Rætt var ein onnur stór fløga. Hon er í dag grundarlag undir vinnuvirksemi í Sandoyinni og hjá sandoyingum, ið starvs í Streymoyinni.

Hesar báðar fløgurnar vóru sanniliga ikki »populærar«, kanska serliga í høvuðsstaðarokkinum, har aðrir trupulleikar sjálvandi hava hægri prioritet í gerandisdegnum.

Tíðin hevur víst, at hesar fløgur vóru rættar og eru við til at skapa einar betri og liviligari Føroyar.

Javnaðarflokkurin var við til at fremja hesar fløgur.

Sum liður í javnaðarpolitikki, at virka fyrri at lívs-korini – hjá føroyingum sum heild og teimum veiku og fámentu serliga – eiga vit ikki at smæðast fyrri at

siga, at peningur, um ráð eru til tað, skal nýtast til samferðslufløgur árin fram yvir – bæði til oyggjasambinding og til smærri bygd, t.d. Tjørnuvík, Gásadal, Viðareiði o.s.f.

Fyrri hinar flokkarnar var bygdamenning eitt popphugtak.

Vit í Javnaðarflokkinum arbeiða miðvíst fyrri menning av útjáraðrakjunum. Tástandni fáa vit einar samanhangið Føroyar.

Thomas Arabo

